

Maria Krogulska, Piotr Bieliński, Franciszek Stępniewski, Andrzej Reiche

Wyspa Bidżan

Informator Archeologiczny : badania 17, 249-250

1983

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

19.X. do 14.XI.1985 r., następnie od 15 do 28.XI.1985

Prace skoncentrowane były głównie na samym komie, a jego północnej części i były kontynuacją prac prowadzonych w poprzednim sezonie, a również w sondżu W położonym na południowy wschód od komu. Naczelnym zadaniem tegorocznego sezonu było dalsze eksplorowanie zasypu, a także sprawdzenie dalszego przebiegu muru z cegły ziemnej.

Badany w tym roku odcinek, określony mianem T3, został posunięty w kierunku zachodnim ok. 5,5 - 6 metrów. Zawartość warstwy była analogiczna z skałowaną w latach poprzednich. Kontynuacja prac w tym kierunku jest konieczna, bowiem bez wydobycia całego zasypu nie można wyodrębnić ostatecznych wniosków. W wykopie udało się potwierdzić trzy zasadnicze warstwy.

W warstwie drugiej, znajdującej się pod warstwą przemieszaną, zostało odkrytych wiele fragmentów barwnej ceramiki koptyjskiej, głównie pochodzących z dużych amfor i talerzy. Tym znaleziskom towarzyszyła znaczna ilość monet bizantyjskich z VI-VII w. oraz interesujące naśladowictwa monet bizantyjskich.

W warstwie zasypowej, analogicznej do odkrywanej w latach poprzednich, zostały znalezione fragmenty architektoniczne rozbite na drobne części, wśród nich płyty oraz fragmenty z kolorowych marmurów i innych kamieni. Znalezione też fragmenty detali architektonicznych ze śladami złocień; poza tym fragmenty naczyń zasobowych, z których jedno nosiło grecki napis, dalsze fragmenty świeczników, lampek szklanych oraz pewną ilość dużych żelaznych gwoździ. W popiele tej warstwy została znaleziona moneta z okresu późnego cesarstwa /IV-V w./.

Pod warstwą zasypową został odkryty nagrobek usytuowany wschód-zachód, wykonany z cegły ziemnej w kształcie sklepienia beczkowego, z ceglanyimi pierścieniami nałożonymi na obu końcach. Góra żuku była umocniona cegłą paloną. Po przecięciu połowy grobowca okazało się, że jego wnętrze jest wypełnione całkowicie gliną i nie ma śladu pochówku.

W wykopie T3 udało się stwierdzić, że większość warstwy zasypu zmniejsza się, co wskazuje na to, że dochodzimy do jego końca.

W sondżu W prace skoncentrowały się tylko na wyjaśnieniu muru widocznego na profilu północnym. Po odsłonięciu całości okazało się, że jest to konstrukcja schodkowa od zachodniej strony wyraźnie uszkodzona, związana z założeniami bramy odkrytej w poprzednim sezonie. Konstrukcja schodkowa nosi wyraźne ślady przebudowy. Może to być łączono z ogólnymi przebudowaniami założeń odkrytych w 1969 r. a bezsprzecznie związanych ze znajdującymi się w sondżu W.

Poszukiwania w południowo-zachodnim narożniku w/w sondżu nie dały żadnych rezultatów. Znaleziska pochodzących z tego sondżu są bardzo bliskie do odkrytych w sondżach A i C w 1969 r.

W czasie trwania kampanii i po jej zakończeniu były prowadzone prace systematyzujące materiał sabytkowy odkryty ostatnio i w latach poprzednich. Kierktóre fragmenty architektoniczne znalezione w tym roku łączą się z analogicznymi, pochodzącymi z poprzednich kampanii, stanowiąc materiał do rekonstrukcji, do której będąc można przystąpić po ostatecznym wyeksplorowaniu warstwy zasypowej i przejrzaniu smagazynowanych pozostałości kamieni.

I B A K

WYSPA BIDŻAN

Polaka Stacja Archeologii Śródziemnomorskiej UW
w Kairze

Badania prowadzili w sezonie 1982 /wiosna/: dr Maria Krogulska, dr Piotr Bieliński, mgr Franciszek Stępniewski. W pozostałych sezonach: dr Maria Krogulska, mgr Andrzej Bwoha, mgr Franciszek Stępniewski. Finansuje Dyrekcja Generalna Starożytności Iraku oraz Stacja. Piąty-ósmym sezon badań /14.04 - 22.05 i 09.10 - 22.11.1982; 12.03 - 28.05 i 3.10 - 11.11.1983/, kontynuacja badań prowadzonych od 1979 roku /sob. "IA 1979 - 1981"/.

Wyspa Bidżan znajduje się na Eufracie w odległości około 100 km od granicy syryjskiej. Badania mają charakter ratunkowych prac wykopaliskowych i związane są z budową zbiornika wodnego /zw. Haditja Projekt/.

Wyniki badań uzyskane w trakcie czterech omawianych sezonów wykopaliskowych pozwalają na stwierdzenie, że wyzpa Bidān jest stanowiskiem wielowarstwowym. Wyodrębniono cztery podstawowe warstwy nasiedlenia wyspy: neosasyryjską, partyjską, rzymską i islamską. Warstwy te, jakkolwiek o różnej miąższości i różnym charakterze zostały znalezione we wszystkich trzech głównych wykopach eksplorowanych w latach 1982 - 1983. Stwierdzono brak okupacyjnej warstwy sasanidzkiej. Ustalono, że zarówno starsza faza twierdzy, jak i jej rozszerzenie należy datować, na podstawie ceramiki znalezionej w założeniach obronnych, na okres neosasyryjski. Zostały zbadane mury otaczające twierdzę neosasyryjską wraz z bramą starszej fazy oraz przystań i bramę młodszej fazy neosasyryjskiej. Okupacja partyjska wyspy pozostawiła groby i resztki budownictwa mieszkalnego oraz ceramikę. Na okrę rzymski przypada ponowna przebudowa umocnień obronnych. Odkopano bramę wraz z przylegającymi pomieszczeniami usytuowaną w murze zamykającym twierdzę od południa. Ponadto stwierdzono różnorodność zabudowy rzymskiej wewnątrz twierdzy. Wyróżniono bowiem: kompleks bramy, część oficjalną, część mieszkalną oraz magazyny i warsztaty. Wśród drobnych charakterystycznych rzymskich znalezisk występowały monety i lampki. Wreszcie okres islamski, to kilka warstw związanych z budownictwem mieszkalnym, które możemy datować na okres wczesnoabbasydzki i późnoabbasydzki. Wśród abbasydzkich zabytków ruchomych można wyróżnić: monety, szkła, ceramikę luksusową i codzienną, lampki, naszyjniki kamienne, drobne przedmioty z brązu i narzędzia z żelaza.

Badania zostały zakończone.

W I O C H Y

TORONELLO
Stanowisko 4

Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury Materialnej
Zakład Archeologii Nadodrza
we Wrocławiu

Badania prowadzi prof. Lech Lesiujewicz, mgr Marian Rulowicz. Finansował Uniwersytet degli Studi di Venezia. Pierwszy sezon badań. Osada średniowieczna.

Prace podjęto w ramach szerszego programu badań nad początkami średniowiecznej Wenecji. Realizowane były przy współudziale archeologów włoskich. Rozpoznano nawarstwienia średniowieczne w południowej części placu przed kościołem św. Foski. W trzech działkach, z których jedna dochodziła do fundamentów kościoła, odsłonięto łącznie 31,5 m². Pod współczesnym muzeem /w-wa I/ wystąpiły pozostałości nowożytnych nawalacji /w-wa II/ i głębiej - nawarstwienia późnośredniowieczne z nieregularnym brukiem z niemiękków cegieł, kamieni i in. na spągu /w-wa III/. Niżej należała ziemia z grubym i bogatym materiałem ceramicznym z IX-X w. /w-wa IV/. Wkopane w nią były fundamenty kościoła św. Foski oraz liczne pochówki sarkofagowe. Wyróżniono 3 fazy osiedlenia, z których najstarsza, sącząca w kierunku położenia sarkofagów, koresponduje z momentem budowy lub powstania kościoła. Osiedlenie datować można na XI-XII w., fundamenty kościoła - na X/XI w. Niżej natrafiono na glinę lagunarną z warstwą muszlelek, węgli drzewnych i piasku na stropie /w-wa V/. W środkowej części badanego odcinka odkryto mur z cioczonych kamieni i cegieł, który oddzielał glinę od przegłębienia, wypełnionego warstwą IV /wnętrze budynku?, sateka?/. Znalaziska świadczą, że jest to poziom z VII-VIII w.

Materiały zabytkowe znajdują się w Istituto di Studi Classici - Archeologia, Università degli Studi di Venezia w Wenecji.

Przewiduje się kontynuację badań.